

hiệu quả nhất.

Khi xem xét các nguyên nhân làm cho nền kinh tế nhiều nước tăng trưởng nhanh thì đều có điểm chung là cần có một chiến lược phát triển kinh tế rõ ràng, cụ thể, chẳng hạn như nền kinh tế các nước đều hướng về thị trường hỗn hợp, thông qua một loạt các kế hoạch dẫn xuất đồng bộ, phù hợp với từng thời kỳ. Còn động lực để thực hiện chiến lược phát triển kinh tế đó là kinh tế tư nhân mà trong đó lợi nhuận, cực tiểu chi phí, hiệu quả, tăng trưởng là mục tiêu bao trùm toàn bộ mọi hoạt động SXKD, mọi chính sách kinh tế vĩ mô, các luật pháp điều hướng về và kích thích động lực đó. Hai nhóm yếu tố này tác động qua lại với nhau tích cực thì nền kinh tế có cơ sở tăng trưởng nhanh.

Có lẽ chúng ta cần suy nghĩ thấu đáo hơn cả hai nhóm yếu tố đó, nhất là nội dung cụ thể của nó và cách thức

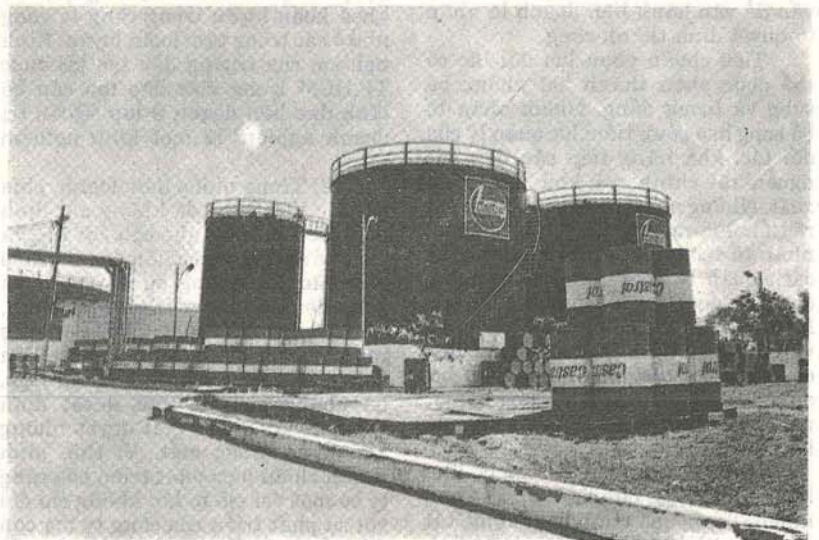
ĐỘNG LỰC ĐỂ THÚC ĐẨY SỰ TĂNG TRƯỞNG NỀN KINH TẾ VIỆT NAM HIỆN NAY

BÙI THU HÀ

Xem xét bức tranh kinh tế tổng quát thì sự tụt hậu về kinh tế nước ta so với các nước đang phát triển là sự thật. Vấn đề đặt ra là làm thế nào để đứng tụt hậu xa hơn và ngày càng xa hơn so với nền kinh tế của các nước đó. Đây là chưa bàn đến làm thế nào để nền kinh tế nước ta xích lại gần hơn so với các nước đó. Đây là câu hỏi lớn đòi hỏi phải có tư duy tập thể lớn thì mới có thể giải đáp được.

Những năm qua, cũng như hiện nay, Đảng và nhà nước đã đưa ra nhiều phương hướng và giải pháp về kinh tế, văn hóa, xã hội, chính trị, tư tưởng, khoa học - kỹ thuật, kinh tế đối ngoại... để tạo điều kiện thúc đẩy nền kinh tế tăng trưởng nhanh hơn nhằm từng bước khắc phục sự tụt hậu xa hơn về kinh tế so với các nước đó. Song nhìn lại, kết quả và hiệu quả cuối cùng thì các phương hướng, giải pháp đó chưa tương xứng với mục tiêu đã xác định. Người viết suy nghĩ rằng, có lẽ chúng ta đã chưa nhận thức đầy đủ ý nghĩa to lớn của vấn đề, chưa nhận thức đầy đủ động lực để thực hiện các giải pháp đó, nhất là làm thế nào để động lực đó chuyển động đồng bộ.

Người viết suy nghĩ rằng: mỗi quốc gia muốn phát triển nhanh nền kinh tế phải có hai nhóm yếu tố căn bản: thứ nhất, phải có chiến lược phát

triển kinh tế, văn hóa, xã hội, khoa học - kỹ thuật... đúng đắn phù hợp với bối cảnh quốc tế trong từng thời kỳ, nhất là phù hợp với tính đặc thù, tính riêng biệt của từng nước. Điều đó đòi hỏi không được áp dụng máy móc kinh nghiệm của các nước vào điều kiện cụ thể của một nước. Thứ hai là phải xác định cho đúng các động lực và làm cho động lực đó chuyển động để thực hiện chiến lược đó một cách

để làm cho nội dung đó được thực hiện. Bởi vì con đường đi lên của chúng ta không cho phép rập khuôn máy móc kinh nghiệm phát triển kinh tế của các nước, mà phải tìm kiếm các yếu tố đó ngay nội tại của nền kinh tế. Về chiến lược phát triển kinh tế, chúng ta đã xác định hướng tới nền kinh tế thị trường nhiều thành phần tham gia có sự quản lý điều tiết của nhà nước theo định

hướng XHCN. Cũng cần nhấn mạnh rằng: chiến lược phát triển nền kinh tế nước ta phải hướng về xuất khẩu thì mới khắc phục được sự hạn hẹp của thị trường trong nước, mới hòa nhập được thị trường thế giới. Trên cơ sở chiến lược tổng quát đó, cần phải hoạch định chính xác các chiến lược bộ phận như chiến lược cơ cấu kinh tế, chiến lược vốn, chiến lược khoa học - kỹ thuật, chính sách tiền tệ - tài chính, chiến lược các thành phần kinh tế, chiến lược con người... Nhìn chung các chiến lược chúng ta đã có và sẽ hoàn thiện dần, song điều quan trọng là phải định lượng chính xác, đặc biệt là các biện pháp cụ thể, chính xác để thực hiện từng bước nội dung một và kiểm tra việc thực hiện một cách nghiêm ngặt.

Nội dung mà bài viết này đề cập không phải chiến lược phát triển kinh tế mà là động lực đảm bảo của sự phát triển đó. Bởi vì động lực là những yếu tố thúc đẩy động cơ bên trong để mọi người phải hành động, phải thực hiện mọi công việc một cách hữu hiệu. Cụ thể là những yếu tố kích thích, thúc đẩy người SXKD trong nền kinh tế đem hết tài nguyên phục vụ cho công cuộc phát triển kinh tế. Mặt khác, động lực còn là các yếu tố kích thích, thúc đẩy, thu hút người SXKD nước ngoài đem tài nguyên đến VN để tham gia, liên doanh SXKD, góp phần tạo vốn, kỹ thuật, công nghệ... để nền kinh tế tăng trưởng nhanh hơn. Người viết cho rằng nếu các yếu tố đó được khơi dậy, được đưa ra, được sử dụng hiệu quả thì sẽ tạo nên động lực mạnh mẽ phát triển kinh tế.

Vậy các yếu tố của động lực đó là gì? Có lẽ đó là các nhu cầu mà người SXKD đòi hỏi phải được đáp ứng và thỏa mãn như lợi ích kinh tế, lợi ích tinh thần, lợi ích chính trị, lợi ích tư tưởng v.v... Lợi ích đó không chỉ được đáp ứng trước mắt mà phải được đáp ứng lâu dài, không chỉ là lợi ích của chính họ mà còn có lợi ích của nhóm tập thể, lợi ích của xã hội chủ nghĩa là phải giải quyết một hệ thống các lợi ích mà trong đó lợi ích kinh tế là yếu tố nổi lên hàng đầu, chỉ cần tác động nhẹ vào đó thì hành vi của họ thay đổi và ảnh hưởng đến hiệu quả SXKD. Dựa trên cơ sở đó, người viết cho rằng để thúc đẩy nền kinh tế tăng trưởng nhanh, phải có một hệ thống các giải pháp và các biện pháp cụ thể để thực thi có hiệu quả chúng, nhất là các giải pháp có liên quan đến việc tạo ra động lực mới cho nền kinh tế, cụ thể như:

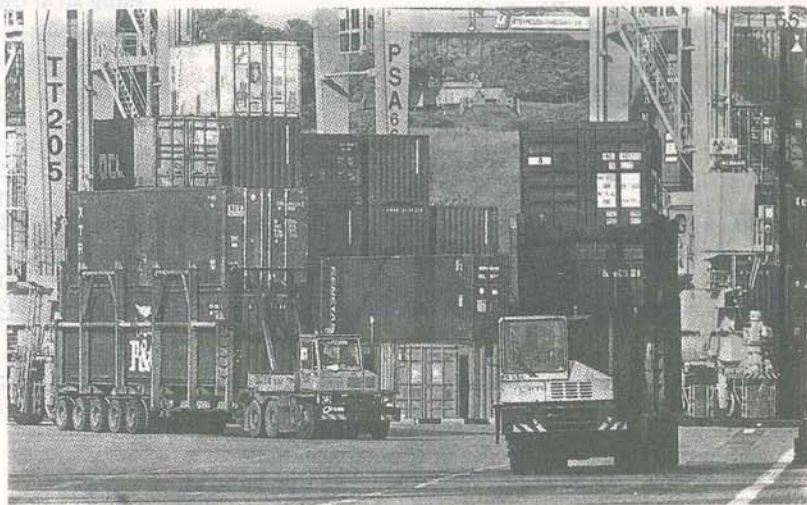
* Phải sớm nhất đưa ra cơ cấu kinh tế tối ưu từ nay đến năm 2000 và các năm sau đó với nội dung cốt lõi là giữ sự ổn định cơ cấu nông - công - dịch vụ, sau đó chuyển dần

sang công - nông - dịch vụ, và cuối cùng là cơ cấu công - dịch vụ - nông nghiệp. Tất nhiên để làm được điều này phải mất hàng chục năm trên cơ sở tiến hành công nghiệp hóa, hiện đại hóa một cách tích cực. Đây là một cơ cấu định hướng tương lai để làm cơ sở định ra một cơ cấu cụ thể. Cùng với cơ cấu ngành là xác định hợp lý cơ cấu thành phần kinh tế để từ đó soạn thảo chiến lược phát triển các khu vực kinh tế (khu vực nhà nước, khu vực tư nhân). Đây là điều kiện để cơ cấu lại sở hữu, đảm bảo các loại lợi ích kinh tế tạo động lực mới cho nền kinh tế.

* Một yếu tố khác để tạo ra động lực mới đó là cần giải quyết hữu hiệu quyền sở hữu, quyền kinh doanh, quyền định đoạt, trong nền kinh tế thị trường. Ba quyền này có thể tách rời nhau. Riêng tôi lại cho rằng làm thế nào để chúng gắn chặt lại với

sự không bình đẳng nào đó về lợi ích kinh tế sẽ làm thay đổi hành vi ứng xử, từ sự không bình đẳng đó sẽ tác động đến lợi ích xã hội, chính trị, tư tưởng và sẽ làm suy yếu các yếu tố tạo ra động lực.

* Một giải pháp khác có liên quan đến động lực là chính sách tiền tệ - tài chính của chính phủ qua các thời kỳ, một chính sách không hợp lý về chính sách này sẽ tác động đến lợi ích kinh tế của hàng chục triệu người như tác động vào tiền lương thực tế tác động vào các yếu tố đầu vào của doanh nghiệp, tác động đến nhu cầu thực tế, tác động đến cung ứng sản phẩm dịch vụ, tác động đến việc thu hút tiền để đầu tư, sản xuất kinh doanh, tác động đến đời sống tinh thần và tác động đến chiến lược kinh tế hướng ngoại. Cần sớm có chính sách tiền tệ - tài chính tối ưu phù hợp với từng thời kỳ phát triển kinh tế.

nhau là tốt nhất. Vì đây là điều kiện kiện quyết để đảm bảo các lợi ích kinh tế và các lợi ích khác, chẳng hạn như vấn đề nông dân, nông thôn và ruộng đất, hay quyền sở hữu, quyền kinh doanh trong các doanh nghiệp nhà nước, các doanh nghiệp liên doanh, các doanh nghiệp tư nhân hiện nay.

* Một giải pháp khác để làm cơ sở cho việc tạo ra động lực mới cho nền kinh tế là cần phải tiếp tục hoàn thiện và đưa ra bộ luật thương mại, luật đầu tư, luật lao động, luật thuế... Với nội dung cốt lõi cần phải làm rõ là sự thừa nhận, đảm bảo, duy trì, phát triển các lợi ích mà trước hết là lợi ích kinh tế cho mọi người tham gia sản xuất đầu tư, sản xuất kinh doanh. Đồng thời đảm bảo sự bình đẳng về việc hưởng thụ các lợi ích đó, không kể họ là doanh nhân trong nước hay doanh nhân nước ngoài. Một

* Việc xem lại chiến lược phát triển giáo dục đào tạo khoa học - kỹ thuật và công nghệ cũng như chiến lược con người là cấp bách. Bởi khoa học - kỹ thuật là động lực trực tiếp để phát triển nền kinh tế thị trường. Điều đó do các qui luật của nền kinh tế đó qui định, còn con người là chủ thể của xã hội là người quyết định sự phát triển kinh tế. Sự tăng trưởng nhanh hay chậm chính là ở yếu tố này.

Tóm lại, để khắc phục sự tụt hậu xa hơn về kinh tế so với các nước đang phát triển cần phải có các phương hướng, các giải pháp có tính hệ thống, toàn diện và cụ thể, suy nghĩ thì dễ, song tiến hành lượng hóa chúng không phải là chuyện dễ. Bởi lẽ đó những suy nghĩ trên đây về động lực chỉ là bước đầu chưa đầy đủ, còn nhiều thiếu sót, cần được phát triển thêm.